

Henryk Ronek

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Wydział Ekonomiczny – Zakład Rachunkowości**KRYTERIA OCENY JAKOŚCI RACHUNKU KOSZTÓW**

© Ronek H., 2013

В статті визначено мету і функції обліку видатків готівкових коштів у фінансовому та управлінському обліку. Встановлено відповідність обліку видатків готівки у фінансовому обліку вимогам чинних законодавчо-нормативних документів. Обґрунтовано необхідність визначення відмінних від фінансового обліку критеріїв оцінювання якості обліку готівки в управлінському обліку, що мають ґрунтуватись не на правових, а на економічних аспектах.

Ключові слова: видатки, облік видатків, якість інформації.

Henry Ronek

Maria Curie-Skłodowska University in Lublin
Faculty of Economics - Department of Accounting

© Ronek H., 2013

QUALITY ASSESSMENT CRITERIA FOR CASH COSTS

The quality of the cost accounting is determined by the ability to realize the target. Firstly, the cost accounting fulfils the information function. It also fulfils its function in the financial accounting and in the managerial accounting. The cost accounting in the financial accounting meets conditions outlined by the law (balance law, tax law and other), so it must have a good quality. The difference is with the cost accounting in the managerial accounting. It is not recognized by any law and its quality depends on the realization of the economic undertakings.

Key words: costs, accounting costs, quality information.

1. Istota jakości rachunku kosztów

Rachunek kosztów, wcześniej zwany po prostu kalkulacją, ukształtował się w epoce rewolucji burżuazyjnej, po wojnach napoleońskich, wraz ze znacznym rozwojem przemysłu. Służył celom zarządczym: kalkulacji i opłacalności produkcji. Z czasem system ten został dostosowany do potrzeb zewnętrznych.⁴⁵

Rachunek kosztów stanowi podsystem w systemie informacyjnym rachunkowości.⁴⁶ Przedmiotem jego badań są koszty wynikające z zaangażowania różnych zasobów (pracy ludzkiej, środków trwałych, materiałów, środków pieniężnych i innych). Wykorzystanie zasobów musi być maksymalnie efektywne. Poprawa efektywności wykorzystania środków – maksymalizacja efektów przy danych zasobach, lub osiąganie efektów przy możliwie najniższych nakładach, prowadzi do wzrostu zysku oraz osiągania celu długookresowego, jakim jest wzrost wartości przedsiębiorstwa.

Koszty stanowią niezmiernie ważną kategorię ekonomiczną w działalności jednostek gospodarczych. Wyrażone wartościowo zużycie zasobów firmy, a więc koszty realne decydują o jej efektywności. Należy

⁴⁵ H. Ronek, *Projektowanie rachunku kosztów w jednostkach gospodarczych*, Annales UMCS, Sectio H, Oeconomia, Lublin 2003, s. 457.

⁴⁶ A. Jarugowa, W. Malc, K. Sawicki, *Rachunek kosztów*, PWE Warszawa 1990, s. 52.

jednak pamiętać, że przy podejmowaniu działalności występują nie tylko koszty realne, ale także koszty o innym charakterze, jakimi są koszty utraconych korzyści. Kosztami tymi są potencjalne korzyści możliwe do osiągnięcia z alternatywnych form inwestowania, z których przedsiębiorstwo rezygnuje, podejmując daną działalność gospodarczą. Oceniając efektywność prowadzonej działalności, należy zatem porównać ponoszone koszty nie tylko z osiąganymi efektami, ale także z kosztami utraconych korzyści.⁴⁷

Pojęcie rachunku kosztów jest w literaturze rozumiane bardzo różnie. Można jednak twierdzić, że obejmuje wszystkie celowe działania dotyczące kosztów w jednostkach gospodarczych i instytucjach. Tyle tylko, że zakres tych działań wciąż zwiększa się, wraz ze wzrostem zapotrzebowania ze strony menedżerów na odpowiednie informacje o kosztach, niezbędne w zarządzaniu przedsiębiorstwem.

Dokonując uogólnienia, za E. Nowakiem, można wskazać na podstawowe elementy, które charakteryzują współczesny rachunek kosztów:

1. Przedmiotem rachunku kosztów są koszty prowadzenia działalności gospodarczej, które wymagają zaangażowania określonych zasobów ludzkich, materialnych i finansowych.

2. Podstawowym celem rachunku kosztów jest dostarczenie użytkownikom informacji ekonomicznych niezbędnych do oceny działalności przedsiębiorstwa i podejmowanie racjonalnych decyzji ekonomicznych.

3. W systemie rachunku kosztów następuje przetwarzanie informacji o wartości zużycia zasobów przedsiębiorstwa w związku z prowadzoną działalnością.

4. Zbiór informacji o kosztach działalności przedsiębiorstwa jest tworzony zgodnie z zasadami uwzględniającymi potrzeby informacyjne użytkowników informacji z rachunku kosztów.⁴⁸

Rachunek kosztów pełni głównie funkcję informacyjną. Jest źródłem informacji o kosztach konkretnej firmy, przedsiębiorstwa, instytucji. Przypisywane mu inne funkcje mieszczą się w nadrzędnej funkcji informacyjnej.

Informacja o kosztach oznacza zawsze określony zbiór danych liczbowych z zakresu kosztów, wykonany według przyjętych kryteriów, niezależnie czy dotyczy on kosztów działalności już wykonanej, czy też działalności przyszłej danego podmiotu.

Jeśli celem rachunku kosztów jest dostarczanie informacji o zbiorach danych liczbowych dotyczących kosztów jednostek gospodarczych, to z tego punktu widzenia, o jego jakości decyduje jakość samej informacji kosztowej. Mianowicie, czy informacje te są wiarygodne, prawdziwe, dostosowane do potrzeb (różne szczeble zarządzania, różna szczegółowość) dostarczone na czas, a uzyskanie ich jest ekonomicznie opłacalne.

2. Powiązania rachunku kosztów z działami rachunkowości

Podstawowym celem rachunku kosztów jest dostarczanie różnym użytkownikom wieloprzekrojowych informacji ekonomicznych dotyczących kosztów działania przedsiębiorstwa, przy czym występują dwie grupy użytkowników:

- użytkownicy zewnętrzni (z otoczenia przedsiębiorstwa),
- użytkownicy wewnętrzni (w samym przedsiębiorstwie).

Ponieważ użytkownicy informacji rachunkowych i ich potrzeby zdecydowały o wyodrębnieniu się z rachunkowości, rachunkowości finansowej i rachunkowości zarządczej, również rachunek kosztów powiązany jest z tymi dwoma działami rachunkowości. Mamy więc rachunek kosztów w rachunkowości finansowej i rachunek kosztów w rachunkowości zarządczej.

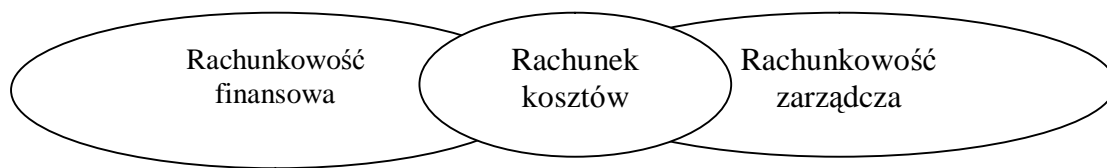
Miejsce rachunku kosztów w systemie rachunkowości można zatem przedstawić następująco: (rysunek 1).

Rachunek kosztów z jednej strony dostarcza informacji, które są wykorzystywane w rachunkowości finansowej, a z drugiej strony informacje niezbędne dla odbiorców rachunkowości zarządczej. Należy jednak stwierdzić, iż niektóre z informacji o kosztach działalności są wykorzystywane tylko w rachunkowości finansowej, a niektóre tylko w rachunkowości zarządczej. Powstają też w systemie

⁴⁷ E. Nowak, M. Wierziński., *Rachunek kosztów. Modele i zastosowania*, PWE Warszawa, 2010, s. 13

⁴⁸ Tamże, s.15.

rachunku kosztów takie informacje (a jest ich całkiem dużo), które wykorzystuje się zarówno na potrzeby zewnętrzne, jak i na potrzeby wewnętrzne.

Rys. 1. Miejsce rachunku kosztów w rachunkowości

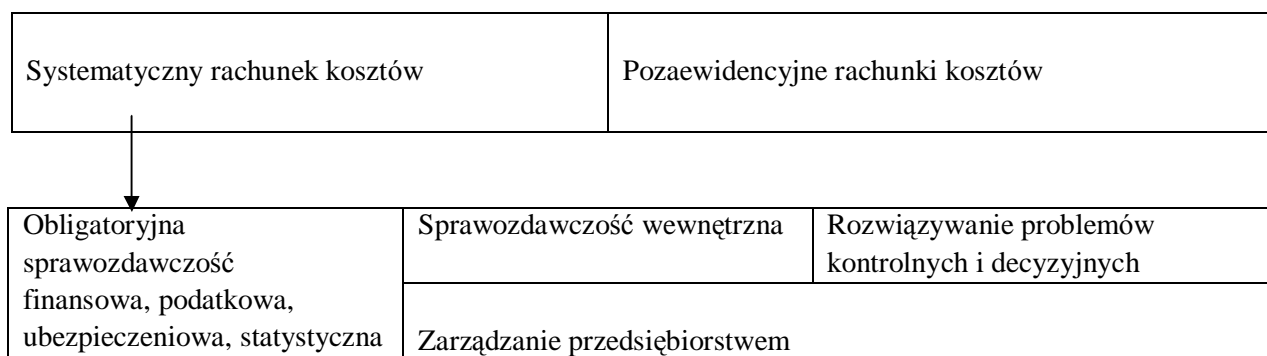
Źródło: Opracowanie własne – zob. H. Ronk, *Pragmatyczna metodologia rachunkowości*, Wyd. UMCS, Lublin 1995, s. 106.

Potrzeby zewnętrzne o kosztach, a więc realizowane w ramach rachunkowości finansowej są ściśle określone przepisami prawnymi, które reguluje funkcjonowanie tego systemu informacyjnego w praktyce i zapewniają mu odpowiednią jakość. Warunkiem stosowania się do przepisów prawnych jest prowadzenie stosownej ewidencji, mającej później moc dowodową. Stąd też rachunek kosztów prowadzony na potrzeby informacji zewnętrznej jest częścią systemu ewidencyjnego rachunkowości. Bardzo często rachunek ten jest nazywany systematycznym lub sprawozdawczym. Do prowadzenia jego mają zastosowanie metody i normy właściwe dla rachunkowości finansowej, tj. dokumentacja zdarzeń, podwójny zapis, zasada ciągłości, kontynuacji, ostrożności, kompletności, współmierności, periodyzacji, inwentaryzacji itp.

Rachunek kosztów rachunkowości zarządczej służy do wypracowywania podstawy podejmowania decyzji gospodarczych, ich wprowadzania, kontrolowania, modyfikowania, czy zmieniania. Dlatego też wszelkie odmiany (modele) tego rachunku należy sprowadzić do rachunku decyzyjnego. Warto podkreślić, że rachunki kosztów w rachunkowości zarządczej nie opierają się na prowadzonej ewidencji księgowej – są pozaewidencyjnymi.

Proces pozyskiwania informacji w zarządczym rachunku kosztów nie jest określony, a tym bardziej nie mogą być narzucone jego rozwiązania. Ryzyko jakości informacji bierze w tym przypadku sam wprowadzający dany rachunek.

A zatem z punktu widzenia realizacji potrzeb na informacje kosztowe możemy mówić o systematycznym (sprawozdawczym) rachunku kosztów i o rachunku decyzyjnym (pozaewidencyjnym). Ukazuje to rysunek 2.

Rys. 2. Rodzaje rachunku kosztów a potrzeby informacyjne przedsiębiorstwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie E. Nowak, M. Wierziński, *Rachunek kosztów. Modele i zastosowania*, PWE, Warszawa 2010, s. 20.

3. Ocena jakości rachunku kosztów w rachunkowości finansowej

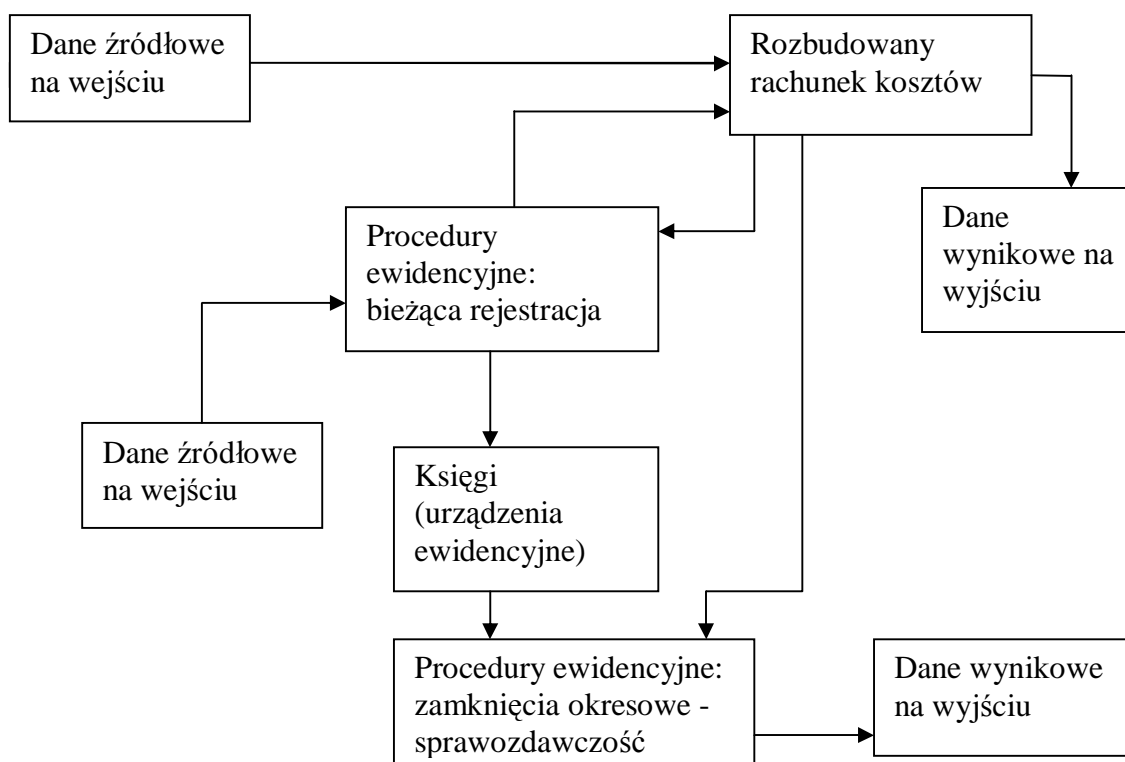
Tak jak cała rachunkowość finansowa musi kreować prawdziwy i wierny obraz przedsiębiorstwa, to samo dotyczy kosztów. Może to być zapewnione, o ile zaprogramowany systematyczny rachunek kosztów realizuje zasady wyznaczone przepisami prawa. Zgodność rozwiązań rachunku kosztów z postawionymi

normami oznacza właściwą jakość informacji kosztowych. Prawo obowiązujące w kraju (zarówno wewnętrzne jak i międzynarodowe) wytycza jakie zadania i w jaki sposób należy je realizować.

Informacje w systematycznym rachunku kosztów uzyskiwane są w systemie informacyjnym, który przebiega w kolejnych etapach: gromadzenie danych, przetwarzanie danych, prezentacja danych. Nowoczesny systematyczny rachunek kosztów wychodzi poza system księgowości: uzyskuje on dodatkowe samodzielne wejścia informacyjne (głównie z zakresu norm i planowania kosztów), rozwijają się nowe procedury przetwarzania, jak np. normatywny rachunek kosztów. Podsystem rachunku kosztów w postaci normatywnego rachunku kosztów nie ma już charakteru ściśle ewidencyjnego – powiązany jest z planowaniem i potrzebami informacyjnymi zarządzania procesami produkcyjnymi. Ukazuje to rysunek 3.

Dla potrzeb zewnętrznych, a więc dla rachunkowości finansowej, rachunek kosztów musi dostarczyć informacji kosztowych, aby:

- ustalić i zaprezentować wynik finansowy jednostek gospodarczych (prawo bilansowe – ustawa o rachunkowości, MSSF),
- wycenić we właściwy sposób zapasy produkcji, tak gotowej jak i niezakończonyj (prawo bilansowe),
- rozliczyć się z fiskusem z podatków nałożonych na przedsiębiorstwo (głównie chodzi o podatek dochodowy – ustawa o podatku dochodowym, ale również z podatków tzw. kosztowych),
- złożyć sprawozdanie statystyczne F01 (co kwartał) i F02 (roczne) (przepisy o statystyce państwowej).

Rys. 3. Rachunkowość finansowa z rozbudowanym rachunkiem kosztów
Źródło: T. Peche, *Teoretyczne Podstawy Rachunkowości*, SGP i S, Warszawa 1974, s.12

By wymagania te były spełnione (a jest to warunek funkcjonowania przedsiębiorstwa), muszą być zebrane i zaprezentowane informacje o kosztach w określonych przekrojach. Warto dodatkowo zauważyć, że obowiązkiem ustawowym jest ustalenie wyniku finansowego przedsiębiorstwa w przekroju pozycji rachunku zysków i strat, a nie ma obowiązku ustalania wyniku na każdym rodzaju produktu, usługi, towaru itp. Należy też dodać, że sprawozdanie GUS zgłasza zapotrzebowanie o kosztach podstawowej działalności operacyjnej w przekroju rodzajowym.

Najprostszy rachunek kosztów może zatem polegać na ujmowaniu wyłącznie kosztów w układzie rodzajowym (według planu kont – Zespół 4). Na takie rozwiązanie mogą sobie pozwolić małe firmy, raczej o charakterze handlowym lub usługowym oraz wytwórcze o prostej technologii, gdzie proces produkcyjny trwa krótko, a więc praktycznie nie występuje produkcja nie zakończona. W firmach takich zarządzają sami właściciele, którzy doskonale orientują się w sprawach zakładu i nie potrzebują dodatkowej informacji kosztowej.

Na podstawie układu rodzajowego kosztów można ustalić wynik finansowy (wersja porównawcza), wykonać sprawozdanie statystyczne oraz wypełnić sprawozdania podatkowe. Produkcji w toku nie ma, nie ma więc potrzeby kalkulowania produktów. Jedyne, gdyby wystąpiły koszty wymagające rozliczenia w czasie, należałoby zastosować konta kosztów rozliczeń międzyokresowych.

W przedsiębiorstwach, gdzie występuje działalność wytwórcza pojawiają się problemy związane z wyceną produkcji. Potrzebna stanie się więc informacja o kosztach wytworzenia zarówno produkcji zakończonej w okresie, jak i produkcji nie zakończonej. W tej sytuacji sam układ rodzaju kosztów już nie wystarczy. Należy wzmocnić go układem kalkulacyjnym kosztów, gdzie przez ewidencję (Zespół 5 kont) można zebrać dane o kosztach według typów działalności, według miejsc powstania kosztów i poszczególnych produktów.

Aktualnie obserwujemy dalsze unormowanie systematycznego rachunku kosztów, podyktowane wzrostem zapotrzebowania na lepsze (lepszej jakości) informacje. Nowe tendencje w rozwoju systematycznego rachunku kosztów prowadzą do wyróżnienia dwóch podstawowych systemów klasyfikacji pomocniczych modeli tego rachunku, a mianowicie:

- rodzaju i zakresu rozliczania kosztów między produkty,
- stopnia standaryzacji kosztów i sposobu ich prezentacji.

Zastosowanie kryterium rodzaju i zakresu rozliczania kosztów między produkty pozwala wyodrębnić dwa podstawowe modele rachunku kosztów:

- rachunek kosztów pełnych,
- rachunek kosztów zmiennych.

Z kolei biorąc pod uwagę stopień standaryzacji kosztów, można wyróżnić trzy podstawowe typy rachunku kosztów:

- rachunek kosztów rzeczywistych,
- rachunek kosztów normalnych,
- rachunek kosztów postulowanych.⁴⁹

4. Ocena jakości rachunku kosztów w rachunkowości zarządczej

Rachunek kosztów w rachunkowości zarządczej jest oczywiście również systemem przetwarzania danych. Jednak, nie ma żadnych narzucających normami prawa, co stanowi dane na wejściu, jakie należy stosować procedury przetwórcze, jakie informacje, kiedy i w jakim układzie mają wystąpić na wyjściu tego systemu. O wszystkim decyduje sam zarządzający. Sam decyduje jakie informacje o jakiej jakości i kiedy są mu potrzebne. Na niego też spada odpowiedzialność i ryzyko podejmowanych decyzji gospodarczych. Rachunkowość zarządcza, a szczególnie sam rachunek kosztów może tylko ukazywać jakie informacje, o jakiej jakości może dostarczyć i jak je wykorzystać, oczywiście, jeśli zostanie dobrze zaprojektowany.

Normalnie rachunek kosztów w rachunkowości zarządczej powinien generować informacje, które umożliwiają menedżerom realizację czterech podstawowych zadań:

- dokonania kalkulacji cenowych (koszty jednostkowe stanowią najczęściej punkt odniesienia przy ustalaniu ceny sprzedaży produktu według formuły kosztowej i podstawą ustalenia cen transferowych),
- kontroli działalności przedsiębiorstwa (przez porównanie kosztów poniesionych rzeczywiście z kosztami ustalonymi w budżecie i analizę odchyleń między tymi wielkościami),

⁴⁹ Tamże, s. 20.

- ocenę rentowności działalności (rentowności pojedynczych asortymentów produktów, grup asortymentowych produktów, rodzajów prowadzenia działalności, jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa, obszarów sprzedaży, grup klientów, kanałów dystrybucji),

- umożliwienie menedżerom podejmowania racjonalnych decyzji ekonomicznych (takich jak: ustalenie wielkości produkcji i sprzedaży, wybór struktury asortymentowej produkcji, wybór źródeł zaopatrzenia, wybór sposobu produkcji, wybór między zakupem a produkcją, wybór wariantu projektu inwestycyjnego, lokalizacja działalności gospodarczej).⁵⁰

5. Kierunki doskonalenia jakości rachunku kosztów

Podstawowy kierunek doskonalenia jakości rachunku kosztów a więc jakości dostarczonych informacji kosztowych, wiąże się z opracowywaniem i wprowadzaniem nowych odmian i modeli rachunku kosztów. Odmiany pojawiają się w systematycznym rachunku kosztów uwzględniając stopień standaryzacji kosztów (rachunek kosztów rzeczywisty, rachunek kosztów normalnych, rachunek kosztów postulowanych), natomiast nowe modele dotyczą rachunku kosztów w ramach rachunkowości zarządczej. Np. w związku z zapotrzebowaniem na lepszej jakości instrumenty kontroli kosztów pojawiły się także modele rachunku kosztów:

- rachunek kosztów cyklu życia produktu (*Product Life Cycle Costing*),
- rachunek kosztów docelowych (*Target Costing*),
- rachunek kosztów ciągłego doskonalenia (*Kaisen Costing*),
- rachunek kosztów klienta (*Customer Costing*).

Natomiast w związku z potrzebą polepszenia jakości informacji niezbędnych do kontroli realizacji procesów i zamierzeń gospodarczych wprowadza się:

- rachunek kosztów łańcucha wartości,
- rachunek kosztów działania „dokładnie na czas”,
- rachunek kosztów jakości,
- rachunek kosztów projektów innowacyjnych.

Nowe koncepcje rachunku kosztów wprowadza się zazwyczaj wraz z klasycznymi modelami rachunku kosztów, tj. z rachunkiem kosztów pełnych i rachunkiem kosztów zmiennych. Dodatkowo wprowadza się, na zasadzie ad hoc, konkretne rachunki decyzyjne do rozwiązania pojawiających się problemów gospodarczych.

Podsumowanie. Rachunek kosztów jest częścią rachunkowości. Obejmuje wszystkie celowe działania dotyczące kosztów w jednostkach gospodarczych i instytucjach.

Jakość rachunku kosztów jest zdeterminowana jego zdolnością do realizacji stawianych mu celów.

Rachunek kosztów pełni funkcję informacyjną (informacyjno-kontrolną). Jest źródłem informacji o kosztach konkretnej firmy, przedsiębiorstwa, instytucji. Przypisywane mu inne funkcje mieszczą się w nadrzędnej funkcji informacyjnej.

Informacja o kosztach oznacza zawsze określony zbiór danych liczbowych z zakresu kosztów, wykonany według przyjętych kryteriów, niezależnie czy dotyczy on kosztów działalności już wykonanej, czy też działalności przyszłej danego podmiotu.

Jeżeli celem rachunku kosztów jest dostarczanie informacji o zbiorach danych liczbowych dotyczących kosztów jednostek gospodarczych, to z tego punktu widzenia, o jego jakości decyduje jakość samej informacji kosztowej. Mianowicie, czy informacje te są wiarygodne, prawdziwe, dostosowane do potrzeb, dostarczone na czas, a uzyskanie ich jest ekonomicznie opłacalne.

Rachunek kosztów ukształtował się w epoce rewolucji burżuazyjnej, po wojnach napoleońskich, wraz ze znacznym rozwojem przemysłu. Służył celom zarządczym: kalkulacji i opłacalności produkcji. Z czasem system ten został dostosowany do potrzeb zewnętrznych.

Potrzeby zewnętrzne o kosztach, a więc realizowane w ramach rachunkowości finansowej są ściśle określone przepisami prawnymi danego kraju, które regulują funkcjonowanie tego systemu informacyjnego w praktyce.

⁵⁰ Zob. szerzej, tamże, s. 17-18.

Warunkiem stosowania się do przepisów prawnych jest prowadzenie stosownej ewidencji, mającej później moc dowodową. Stąd też rachunek kosztów prowadzony na potrzeby informacji zewnętrznej jest częścią systemu ewidencyjnego rachunkowości. Bardzo często rachunek ten jest nazywany systematycznym (lub sprawozdawczym) rachunkiem kosztów. Do prowadzenia jego mają zastosowanie metody i normy właściwe dla rachunkowości finansowej, tj. dokumentacja zdarzeń, podwójny zapis, zasada ciągłości, kompletności współmierności, periodyzacji, inwentaryzacji itp.

Informacje w systematycznym rachunku kosztów uzyskiwane są w procesie informacyjnym, który przebiega w kolejnych etapach: gromadzenie danych, przetwarzanie danych, prezentacja danych.

Rachunek kosztów w rachunkowości zarządczej służy do wypracowania podstawy podejmowania decyzji gospodarczych, ich wprowadzania, kontrolowania, modyfikowania, czy zmieniania. Dlatego też wszystkie odmiany tego rachunku (zwane problemowymi) należy sprowadzić do rachunku decyzyjnego. Cokolwiek robimy z kosztami (modelujemy, planujemy przewidujemy, kontrolujemy, analizujemy itp.) służy lepszemu zorientowaniu się w sytuacji przy podejmowaniu decyzji (co do efektywności działań, wyboru wariantu, optymalizacji itp.).

Proces uzyskiwania informacji w zarządczym rachunku kosztów nie jest określony, a tym bardziej nie mogą być narzucone jego rozwiązania. Jakie przyjąć źródło wiedzy, jakie zastosować procedury przetwórcze (metody) oraz jaki przyjąć sposób komunikowania zależy od decydenta. Jest to jego niezależna decyzja, ale i jego ryzyko niepowodzenia. Bardzo często wykorzystywane są więc metody matematyczne: np. rachunek korelacji, programowanie, metody sieciowe, analiza prognozy rentowności itp.

Jednak najbardziej istotny jest podział rachunku kosztów na rachunek kosztów przeszłych i rachunek kosztów przyszłych. Rachunek kosztów przeszłych zajmuje się działalnością, która już wystąpiła, a więc również zostały już poniesione koszty. Celem rachunku jest wtedy ustalenie, skalkulowanie tych kosztów, a na ich wysokość nie ma już wpływu.

Inaczej wygląda sprawa w rachunku kosztów przyszłych. Tutaj dochodzi do wybiegania w przyszłość i czynione są próby ustalenia, jakie będą koszty podejmowania działalności.

Informacje płynące z rachunku kosztów zaistniałych wykorzystywane są przede wszystkim w rachunkowości finansowej, tzn. do tych celów, do realizacji których służy rachunkowość finansowa. Dodatkowo stanowią bardzo cenne źródło wiedzy wykorzystywane w ramach rachunkowości zarządczej, decyzyjnej. Są podstawą podejmowania wielu decyzji gospodarczych.

Rachunek kosztów w rachunkowości zarządczej służy do wypracowania podstawy podejmowania decyzji gospodarczych, ich wprowadzania, kontrolowania, modyfikowania, czy zmieniania. Dlatego też wszelkie odmiany tego rachunku (zwane problemowymi) należy sprowadzić do rachunku w rachunkowości zarządczej. Z jednej strony planowane, budżetowane, standaryzowane, czy normowane koszty stają się wzorcami, punktem odniesienia dla kosztów rzeczywistych zaistniałych w przyszłości, a po odchyleniach od wzorców wnioskujemy jak efektywnie przebiega działalność. Z drugiej strony dostarczają informacji o tym, jakie powinny być ceny na dane produkty (towary), aby działalność się opłacała. Natomiast gdy ceny są znane (przewidywane – jak w target costing), czy jesteśmy w stanie podjąć się planowanych działań lub jak i gdzie zmniejszyć koszty (ale ewentualnie zmniejszyć planowany zysk), aby wejść na rynek z planowanymi produktami bez strat.

Jak z tego widać, informacje dostarczane przez rachunek kosztów w ramach rachunkowości finansowej muszą spełniać wyznaczone prawem warunki, a tym samym posiadać właściwą jakość. Trudniej oceniać jakość informacji kosztowych dostarczonych przez decyzyjne rachunki kosztów. Tutaj może się nawet okazać, że informacje są wysokiej jakości (opracowane zgodnie z najlepszymi zasadami), ale decyzje gospodarcze na nich oparte nie gwarantują sukcesu.

1. K. Cholewicka-Goździk, *Kompleksowa ocena jakości, Metody przykłady*, PWE, Warszawa 198;
2. R. Cooper, R.S. Kaplan, *Activity-Based Systems, Measuring the Costs of Resource Usage*, „Accounting Horizons” nr 6; 3. C. Drury, *Rachunek kosztów*, WN PWN, Warszawa 1995; 4. A. Jarugowa, W. Malc, K. Sawicki, *Rachunek kosztów*, PWE Warszawa 1983; 5. R.S. Kaplan, R. Cooper, *Zarządzanie kosztami i efektywnością*, Dom Wydawniczy ABC, Kraków 2000; 6. E. Nowak, *Rachunek kosztów przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Ekspert, Wrocław 2009; 7. E. Nowak, M. Wierziński, *Rachunek kosztów, Modele i*

zastosowania, PWE Warszawa, 2010; 8. T. Peche, Teoretyczne podstawy rachunkowości, Wydawnictwo SGPiS, Warszawa 1974; 9. H. Ronek, Pragmatyczna metodologia rachunkowości, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1995; 10. H. Ronek, Projektowanie rachunku kosztów w jednostkach gospodarczych, Annales UMCS, Sectio H, Oeconomia, Lublin 2003; 11. E. Skrzypek, Problemy zarządzania jakością, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1992; 12. S. Wawak., Zarządzanie jakością. Teoria i praktyka, Helion, Gliwice 2002.

УДК 339.3

Н.Г. Георгіаді, О.Є. Федорчак
Національний університет “Львівська політехніка”

МЕТОД ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ІНВЕСТОРІВ

© Георгіаді Н.Г., Федорчак О.Є., 2013

Розглянуто методи залучення інвестицій на підприємство. Наведено існуючі підходи до визначення сутності поняття “інвестиційна привабливість підприємства”. Запропоновано метод економічного оцінювання інвестиційної привабливості підприємства на основі розрахунку очікуваної майбутньої ринкової вартості його акцій.

Ключові слова: інвестиції, економічне оцінювання, привабливість акцій, ринкова вартість акцій, ринкова вартість підприємства.

N.H. Heorgiadi, O.Ye. Fedorchak
Lviv Polytechnic National University

ECONOMIC METHOD OF EVALUATION OF ENTERPRISE INVESTMENT ATTRACTIVENESS FOR INVESTORS

© Heorgiadi N.H. Fedorchak O.Ye., 2013

The article deals with methods of attracting investment to the enterprise. Shows the existing approaches to defining the essence of “investment attractiveness of the enterprise”. A method for the economic evaluation of investment attractiveness based on the estimated future market value of its shares.

Key words: investment, economic evaluation, the attractiveness of shares, the market value of the shares, the market value of the enterprise.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки важливим для підприємства є наявність набору методів залучення інвестицій, трансформованих відповідно до специфіки і потреб підприємства. Обсяг інвестицій, що можуть бути залучені підприємством, залежить від його інвестиційної привабливості. Тому при залученні інвестицій підприємство може використовувати існуючі методи економічного оцінювання своєї інвестиційної привабливості. На сьогодні існують різні методи економічного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, проте жоден із них не ґрунтується на розрахунку очікуваної майбутньої ринкової вартості цінних паперів, емітованих підприємством.